

7. Проект Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» від 07.08.2018 року № 9015. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>

8. EU (2019). A Sustainable Europe by 2030. URL: https://commission.europa.eu/publications/sustainable-europe-2030_en

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки» від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text>

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року» від 03 березня 2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-303-6-32>

Охонько С. М.,

*аспірант кафедри публічного управління та економіки
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНАХ ВЛАДИ

Україна стикається з великими масштабами корупції, що призводить до серйозних наслідків, тому державні інституції повинні постійно аналізувати її причини, включаючи соціально-економічні, організаційно-правові, психологічні та інші чинники.

Серед таких чинників виникнення й існування корупції у представницьких органах влади є:

- недопрацювання представницьких органів влади під час розроблення та проведення соціально-економічних реформ;

- невідповідна якість антикорупційних законів, інших нормативно-правових актів;

- наявність неофіційного варіанту дій, який замінює надієвий регуляторний механізм економічних процесів, і який може бути ефективнішим, хоча не завжди відповідає закону і може призводити до корупційних практик та інших негативних наслідків;

- незацікавленість деяких політичних лідерів у проведенні антикорупційних реформ;

- моральна деградація деякої частини населення;
- недостатня ефективність правоохоронних органів у запобіганні корупції та застосуванні належних санкцій щодо порушників [2, с. 99].

Поширення корупції в Україні пояснюється відсутністю стійких демократичних традицій, відсутністю досвіду громадського контролю над владою, неприйняттям корупційних практик як неприпустимого засобу вирішення проблем, законодавчими прогалинами, неефективністю публічного управління та тіншовим характером економіки.

Корупція у представницьких органах влади проявляється у використанні посадових повноважень політичними та державними діями з метою досягнення політичних цілей, таких як утримання та зміцнення влади, розширення повноважень або з метою збагачення. Корупція полягає у зловживанні владою та відкритому порушенні етичних і правових норм [1].

Корупція в представницьких органах влади впливає на політичну сферу та порушує принципи формування та функціонування владних інститутів. Вона змінює сутність політичної влади, знижує рівень її легітимності як усередині країни, так і на міжнародній арені. Крім того, корупція породжує відчуження влади від народу, дестабілізує політичну ситуацію та підпорядковує державну владу приватним і корпоративним інтересам, зокрема корумпованим групам.

Корупція призводить до того, що основна мета державної політики, яка полягає у захисті загальносуспільних інтересів, деформується на користь приватних та групових інтересів. Це призводить до падіння авторитету держави та зростання недовіри громадян до представницької влади. Відповідно, влада не сприймається громадянами як інструмент захисту їх прав та інтересів, а як загроза їхнім правам та свободам.

У зв'язку з постійним зростанням корупції у світі, світове співтовариство шукає ефективних заходів для боротьби з корупцією у представницьких органах влади. Існують чотири основні напрямки дій для боротьби з корупцією у представницьких органах влади. Першим є проведення міжнародних конференцій та самітів для обговорення питань, пов'язаних із боротьбою з корупцією. Другим є прийняття глобальних та регіональних нормативних документів, які встановлюють стандарти для антикорупційної політики. Третім є створення наднаціональних об'єднань та інститутів для боротьби з корупцією. Четвертий напрямок – розробка методик виміру та індикаторів корупції, що дозволяє здійснювати моніторинг та оцінювання ефективності заходів боротьби з корупцією.

Комплексне впровадження цих заходів дозволяє створити відповідні нормативні, інституційні та процесуальні умови для успішного запобігання та протидії корупції на міжнародному рівні.

Національне законодавство поступово зміцнює нормативне регулювання боротьби з корупцією у представницьких органах влади.

Історія антикорупційної політики в Україні включає п'ять етапів:

- з 1991 по 1995 рр.: визнання наявності корупції у владі,
- з 1996 по 2005 рр.: створення закону про боротьбу з корупцією та антикорупційних підрозділів у правоохоронних органах,
- з 2006 по 2013 рр.: період недостатньої уваги до запобігання корупції
- з 2014 по 2021 рр.: впровадження електронного декларування та антикорупційних інституцій у кожному органі влади;
- з 2022 по теперішній час: розробка особливостей запобігання корупції в умовах воєнного стану.

Така періодизація ґрунтується на законодавчих змінах та міжнародних угодах щодо боротьби з корупцією, які передбачають зміну пріоритетів у політиці протидії корупції, узгодження законодавства, та визначення корупційних дій.

Загалом законодавство України у сфері протидії корупції відповідає європейським стандартам, але його реалізація є важкою через відсутність належно розроблених механізмів контролю та реалізації заходів протидії корупції. Також відзначається низький рівень ефективності взаємодії між державою та міжнародними інститутами з протидії корупції та неурядовими організаціями, які ведуть моніторинг політичних та економічних процесів в Україні [3, с. 154].

Щоб забезпечити успішне запобігання корупції у представницькій владі, необхідно зменшити корупційний простір у державі. Це можна зробити за допомогою таких заходів:

- дотримання антикорупційного законодавства;
- активна позиція всього депутатського корпусу щодо боротьби з корупцією;
- партнерство між владою і громадським суспільством у мінімізації корупційних проявів;
- перетворення корупції на сферу підвищеного ризику та низької рентабельності;
- забезпечення правових умов для інформаційної прозорості та відкритості діяльності влади та встановлення громадського контролю над нею.

Антикорупційна програма повинна охоплювати різноманітні типи заходів:

- етичні, які спрямовані на формування етичної культури в органах влади та у громадськості;
- кадрово-фінансові, які стосуються питань відбору та оцінки діяльності працівників органів влади, контролю за їх доходами та витратами;
- процедурні, які передбачають унормування та оптимізацію процесів діяльності органів влади;
- адміністративно-управлінські, які стосуються питань організації та управління антикорупційною політикою, взаємодії з громадськістю, міжнародними організаціями тощо;
- правові, які передбачають розробку та удосконалення законодавства, його виконання та забезпечення ефективної роботи правоохоронних органів.

Список використаних джерел:

1. Каздобіна Ю. Бачення норм етики для депутатів місцевих рад: на крок ближче до розвиненої демократії. *УНЦПД, Research Update*. 2016. № 6(759). Url.: <http://www.ucipr.org.ua/ua/med-a/research-updates/bachennya-norm-etiki-dlya-deputat-v-m-scevih-rad-na-krok-blizhche-do-rozvineno-demokrat>
2. Ченшова Н. В., Шпилька Л. О. Сучасний стан, перспективи розвитку і вдосконалення антикорупційної політики в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія : Право*. Ужгород : Гельветика, 2017. Т. 2. Вип. 43. С. 98–102.
3. Hoxhaj A. *The EU Anti-Corruption Report: A Reflexive Governance Approach*. New York, 2020. 236 p.